

Kmet in vojna.

Dne 23. oktobra je imela družba „Deutsch-nationale Vereinigung“ v Kremlu zborovanje, na katerem je imel okrajni sodnik R o c h o w a n-ski predavanje, katerega zanimivejše točke naj tudi mi v kratkem objavimo:

„Govoril naj bi danes o kmetijstvu po vojni, to se pravi o željah k metijstva v času p o v o j n i , v čemur vidi svojo nalogo v zmagoviti, omlajšani Avstriji in kaj pričakuje o vodilnih krogih v podporo svojega velikega, pomembnega delovanja. Preje pa moram nekaj besed o kmetijstvu in kmetu v vojni povedati. Pač pri nobenem stanu ni veliki boj z vsemi svojimi postranskimi pojavi v vse staronavadne razmere posegel, svoje pripadence pred tako težko vprašanja in naloge postavil, kakor pri kmetijskemu stanu. In mislim, da ni noben stan toliko žrtev na oltar domovine prinesel, kakor kmetski. Krepko kmetijsko prebivalstvo, ki se je v mlađestnem studencu ednostavnega, rednega kmetijskega življenja svežeje vzdržalo, kakor meščan v nervoznem, hujskojočem beganju velikega mesta, postavilo je neštete boritelje v vrsto bojevnikov za domovino in domače šege. Mlađenič in starejši mož popriješča sta za orožja in sta pustila dom in hišo zvesti ženi, otrokom ali sivim staršem, ki so se že po dolgih letih težkega dela na svoj starinski delež nazaj podali. In medtem ko se je vojak zunaj z mečem za domačo zemljo boril, imeli so zaostali nič manjšo dolžnost za domovino izpolniti. Skrbeti so imeli, da branjena zemlja svoje branitelje tudi redi. Ravno v tej vojni prišla je zasmehovana beseda o agrarni državi in zopet do časti. Ko nas je hotela angleška nasilnost in preziranje vsacega mednarodnega prava z ženo in otroci izstradati, takrat je bilo treba pokazati, da zamoremo na lastnih uogah stati! K temu pa je bilo potrebno, da je na deželi vsak na svojem prostoru: žena, otrok in starček. In tu se je videlo ženo, ki je v težkih skrbih na daljnega soproga mislila s krepko roko plug voditi, voz peljati, tu se je videlo otroke in starčke, ko so božji dar spravljali, kakor da bi jim zavest svoje dolžnosti in odgovornosti velikanke moči dajala. In tako se je posrečilo! Zavrnja je zahrtni napad naših sovražnikov in brez tuje pomoci zamoremo veseli in sigurni v bodočnost gledati vsele našega kmetijstva. Označba „agrarna država“ postal je častni naslov, za katerega se zdaj celo kramarski narod Anglije poteguje, ki trdi, da zamore potrebe svoje dežele kriti, čeprav to na daleč ni mogoče.“

Kaj pa je dalo staršem, ženam in otrokom naših kmetov moč za njih težko in veliko nalog? Bila je ljubezen za staro podzemlje v velikih mestih, kjer so ljudje skupaj stisnjeni v malih stanovanjih, ne čutijo veselja do posesti lastne zemlje. Drugače je pri kmetu. Pa če je zemlja še tako slaba in kamnita in če zahteva težko delo, vendar je to kos zemlje, na kateremu so pradedje, stari oče in oče v potu svojega obraza košček kruha pridelali. Nikdar ne zavida ubogi pogorski kmet lastnika v dolini zaradi njegovega lastnega dela na posestvu. Ta ljubezen do grude napolnila je vse, cne zunaj na bojišču in te doma ostale! Tako so izpolnili radi in lahko ter polno svojo dolžnost. V poročilu o grozni bitki pri Tarnowu je bilo čitati, da so sredi divjanju bitke kmetje s plugom med obema armada ma globoke rane zapirali, ki so jih napravile granate v ljubljeno domačo zemljo. Tak je bil kmet v vojni!

In kaj si želi kmet po končani veliki vojni? Pokazal je, kaj zamore storiti tudi v najtežavnejših razmerah in da zamore svoj narod prehraniti tudi brez Amerike ter druge tuje pomoci, vkljub temu da je poraba v vojni mnogo večja. Zato pa upa kmet tudi na varstvo in pospeševanje svojega stanu. Mi smo napredna stranka in zahtevamo tedaj, da se daje kmetu priložnost za duševno izobrazbo. Kajti boj za obstanek v sedanjosti zahteva duševno oboroženega moža tudi v kmetijstvu. Ravno vojna je kmeta pred takoli novih vprašanj posavila in moral je mnogo novega poskusiti.

Zahtevamo tedaj izdatno izobrazbo našega kmetijskega prebivalstva v splošnem in v stanovskem oziru.

Zahtevamo nadalje pospeševanje našega poljedelstva in naše živinoreje. Ravno zdaj v vojni se je izpoznašo men dobrega kmetijskega stanu. Zato bode tudi v saki do tej zahteve pritrdir. Upamo pa vsled tega tudi iz polnega srca, da se pri novi ureditvi pogodbne ne bode pozabili na pridnega našega avstrijskega kmeta in da se bo i njegove interese toplo zastopal.

Zelimo pa tudi zdravo zemljisko reformo. Sveta, od krvi junakov gnojena zemlja domovine naj ne služi brez vestni špekulaciji zemljiskih holderuhov, ki ne poznašo svetega čuta za lastni košček zemlje, temveč katerim je zemlja le sredstvo za obogatenje. Mi zahtevamo zlasti vplivno varstvo naših malih kmetskih posestev pred razkoševanjem in osleparjenjem. Potem ne bode več mogoče, da velike planjave nekdaj plodovite njivske zemlje, ki je dajala mnogim prebivalcem države kruha, zdaj le zapuščene lovškemu veselju služijo. Potem bode zopet krepki stan malih kmetov cvetel in prospeval, ki daje državi pač mnogo več krvnega in premoženskega davalca nego veliki posestniki.

Zahtevamo pa tudi izdatno preskrbo za naše domu prihajajoče invalidske. Pripadnik kakega drugega stanu zamore, če se vrne kot vojni invalid, lažje se vrniti k svojemu poklicu ali pa najti podobno delo. Kmet z eno roko ali eno nogo pa je res bogi rav! Takaj bode treba skrbeti, da ti ljudje v kmetijstvu lahko še toliko koristnega dela storijo, da jim ni treba javno beračiti, kar jim itak politične pravice odvzame. Končati se mora čas, da bi postali invalidi vojaki — berači. Domu prihajajoči vojak naj dobi košček zemlje kot lastnino, katero je branil s svojo krovjo; dati se mu mora priliko, da ustanovi v miru svoj dom in postane tako delavni in koristni član države.



Za bolgarski Rdeči križ.

Naša domovina je dobila novega zaveznika. Junaški bolgarski narod je, ne da bi se pustil premotiti od naših lakovnih sovražnikov stopil na našo stran in na stran Nemške države, spoznavši, da more samo tukaj v pogumni skupni borbi dosegči njegova domovina blagor in blagoslov, in njegovi otroci cvetočo, varno in nemoteno bodočnost. S prodirajočo silo, ki more po takoj kratkem času po balkanski vojni obuditi v nas vseh začudenje, prodirajo bolgarske čete v deželo glavnega sovražnika in nam pomagajo izpolniti usodo, ki si jo je Srbija sama nakopala.

Avtstrije namen, postaviti most do orienta, kjer izvršuje naša zaveznička Turčija čudežna dela, se bo udejstvil sedaj po dolgih homatijah. Mi čutimo velikost tega svetovnogodovinskega trenotka, v katerem se bo skovala trdna zvezda zvestobe do Severnega morja do zlatega roga, v kateri bo nova čveterozvezda Nemčija, Avstro-Ogrska, Turčija in Bolgarija s čisto vestjo in iskreno zvestobo zaprla pot starim čveterozvezam, izroku lokavosti in hinavščine!

Da se pa more izpolniti tako visok namen naše monarhije, k temu je pripomoglo junaštvo Bolgarije, njen visok sklep, kateri za to večna hvala.

Nam Avstrijem pa pristoja, da te zahvale ne odlagamo do mirovnega časa, naša zvesta dolžnost je, da junaškemu bolgarskemu narodu že zdaj z vsemi močmi pomagamo. Najprvo in najvažnejšo pomoč jih moramo dati storiti s tem, da skrbimo za njene tudi za nas ranjene vojščake. Zahteve obeh s tako silo peljanih balkanskih vojn so sredstva bolgarskega Rdečega križa skoraj izčrpale. Zatorej mora Avstrija najpoprej pomagati. Da bo pomoč izdatna, se ne sme zamuditi nobeden trenutek. Zatorej se bodo darila za bolgarski Rdeči križ pobirala že sedaj

pri c. kr. namestniškem predsedstvu in pri njegovi nabiralnici v Gradu, 2. nadstropje, vrata 17, Gradec, in pri pisarniških vodstvih graških dnevnikov. Brez ozira na mnoge druge uredne vojne pomoči, ki potrebujejo pospeševanja splošnosti, upamo doseči velike pomoči v okreplju našega novega zaveznika, ki se je svoj čas tudi Rdečemu polmesecu v zaveznikovstem mišljenu pozrtvalno podelila. Mi po najboljši moči opravimo svojo lastno hišo, ako pomagamo junaškemu bolgarskemu narodu v delavni, marljivi ljubezni do bližnjega, v znamenju Rdečega križa.

Predsedstvo deželnega pomožnega društva in društva gospa Rdečega križa za Štajersko.

Razno.

August Stanitz st. †.

Umrl je na Bregu pri Ptaju splošno znani posestnik, gostilničar in mesar g. August Stanitz v 73. letu svoje starosti. Pokojnik je bil mož stare štajerske korenine, poštenjak od pet do glave, zanesljiv in odkriti značaj, ki ni poznašo nobene hinavščine in nobene zahrtnosti. Skozi vse svoje življenje deloval je tudi za javnost in blagostanje ljudstva. Bil je skoraj 30 let član občinskega zastopa na Bregu pri Ptaju in dalje časa tudi župan. Z vsem srečem bil je tudi vedno pristaš naše napredne štajerske stranke. Požrtvalni mož, katerega poznašo gotovo tudi vsi kmetje v našem okraju, ostal bode vsem v najboljšem spominu. Naš mu bode domača zemljica po trudoplnem življenju lahka!

* * *

Pozor špeharji! Občinski svet ptujski je sklenil, da se vršijo špeharski sejmi v Ptaju zopet vsaki petek. Opozarjam špeharje nato in upamo, da se bodejo živahnno udeleževali teh sejmov.

Vozniki, ki bi vozili drva, naj se čimpreje oglasijo pri okrajnemu zastopu v Ptaju.

Pomanjkanje krompirja. C. k. namestništvo nam piše: Z ministerijalno odredbo od 22. septembra 1915 se je določilo najvišje cene za krompir, ki so tako nastavljene, da se v času od oktobra 1915 pa do maja 1916 avtomatično povrašajo. Ako vkljub ugodni žetvi še ni povsod v pričakovani meri krompirja dovolj na sejem prisluh, potem je glavni vzrok tega v tem iskat, da je producent velike množine krompirja s špekulativnim namenom nazaj držijo, da jih bodo po poznejših višjih cenah prodajali. Povišanje cene v poznejših mesecih pa krijejo le vsele gojilobe krompirja nastale izgube in troške zaloge, tako da v poznejših časih ne bode dosegči nobenega večjega dobička. Pri izredno veliki žetvi krompirja v tem letu ni izključeno, da bode v spomladni ponudba krompirja večja nego povpraševanje po njim, tako da bodeje producenti pod gotovimi pogoji prisiljeni, oddajati svoj krompir tudi pod najvišjimi cenami. Dobičkažljeno zadržavanje krompirja ni torej samo iz stališča splošnosti povsod škodljivo, — zlasti ker se krompir letos vsled deževnega vremena ne drži dolgo! — temveč zamore tudi producentom samim občutno škodo prizadeti. — Opozarjam kmetovalce na ta odlok ces kralj. namestnije, ki je gotovo nepristranska. Kdor zadržuje krompir, ne škoduje samo kupcem, marveč v prvi vrsti sam sebi. Kajti krompir mu bode v veliki meri segnili, cena pa bode pozneje padla.

Uspehi domačih letalcev. Kakor je poizvedeti iz poročil c. kr. avstrijskega Aero-kluba „Mitteilungen des k. k. österr. Aero-Klubs“ z dne 5. oktobra t. l. je šefpilot „Hansa und Brandenburgischen Flugzeugwerke, A. G.“, Franz Reiterer iz Kindberga, postavljal dosegel dne 22. in 29. septembra t. l. tri nove višinske svetovne rekorde. Dne 22. septembra predpoldne se mu je

posrečilo z dvokrovom s štirimi pasažirji v 58 minutah doseči višino 5000 m; na večer istega dne s tremi pasažirji v 68 minutah višino 5500 m in 29. septembra z dvema pasažirjema pri slabem vremenu višino 6500 m.

Štajerska domobraska regimenta iz Gradca in Maribora lahko štejeta dan 11. novembra za svoj častni dan. Silovito so navalili Italijani na Kras, ali ta dva regimenta sta s svojim ognjem preprečila nešteto italijanskih naskokov. Na bataljon hauptmana K., opetovanjo odlikovanega junaka mariborskih domobrancev, so Italijani popoldne petkrat napravili naskok. Naši Mariborčani so jim klicali iz tisoč grl: „Avanti!“, ali Italijani so prišli „avanti“ samo tolk, da so imeli prav velike izgube. Ob tako hrabrih bojevnikih, kakor so ti štajerski domobranci, se razbijajo vsak italijanski naval.

Koroška infanterija se je odlikovala v bojih za Kraško planoto posebno 26. dan bitke, to je bilo dne 12. novembra. Italijani so nasakovali z več silo, in sicer so poslali v boj svoje sveže infanterijske čete. Kakor je Napoleon pošiljal svojo staro gardo, da odloči konec boja, tako so mislili tudi Italijani, da dosežejo s svojo gardo, z bersagliieri to, česar niso mogli doseči aktivni regimenti in mobilna milica tekom 25 dni. Ali ne bersagliieri, ne druge čete niso nič pridobil. Zopet so bili lovci naših planinskih dežel, ki so obdijali sovražnika, in poleg njih koroška infanterija. Ljuto so jo napadali Italijani, pa so bridko čutili moč Korošcev.

Ne dajte ječmena in ovsa v mletev! Pekalo se je, da kmetovalci po mnogih krajih dajejo oves in ječmen — deloma sam, deloma mešan z drugim žitom — v mline za moko. Kmetovalci se opozarjajo, da je po ministrskih naredbi z dne 21. julija drž. zak. štev. 203 to prepovedano in se bo poleg kazni oves in ječmen zaplenil, če se še najde v kakem mlini. Kot krušno žito je določeno pšenica, rž in kjer se je kaj pridelal, tudi ajda. Kdor krušnega žita ni toliko pridelal, kolikor ga dovoljuje zakon za porabo njegovi družini, prejme od županstva potrebno množino pšenice, oziroma ržene moke. Od ječmena in ovsa pa si sme obdržati vsak kmetovalec le toliko, kolikor ga rabi vsakdo za same in poleg tega za krmo: od ječmena eno četrtnino celega pridelka, od ovsa pa, kdor ima konje, po en kilogram za enega konja na dan. Ostala množina ječmena in ovsa pa se mora oddati komisijonarjem Zavoda za promet z žitom.

Preskrba naših čet s sredstvi proti mrazu. Iz vojnopreročevalskega stanja: Preskrbo naših čet s sredstvi proti mrazu je uvedlo vrhovno armadno poveljstvo sporazumno s c. in kr. vojnim ministerstvom že zgodaj. Treba je bilo izredno velike množine odposlati, potrebljeno je bilo več tisoč vagonov, da se je pripeljalo pripravljeni množine v področje armad in velike kolone avtomobilov in vozov so spravile do čet skrbno pripravljenega sredstva proti mrazu.

Kako se godi našim vojnim vjetnikom v Rusiji. „Sl. N.“ poroča: Iz Sibirje je pisal te dni neki slovenski častnik svojcem med drugim: „Tu sta me dobila tudi nadporočnik Godise in stotnik Popasje“. Ni težko uganiti, kdo da sta ta dva gospoda. Treba je njunim imeni postaviti le drugo poleg dragega: Godi se po popasje! — K temu le pripomnimo, da se ruski vjetnikom pri nas res tako godi, kakor se jim morda še nikdar ni godilo. Debelijo se pri obilni brani in malem delu. Naši vojaki pa živijo na Ruskem po pasje!

Na tuje troške. C. k. štajersko namestništvo je preklicalo due 24. junija 1886 rojenega v Allerheiligen okraj Mürzzuschlag pristojnega brezposelnega natakarja Ivana Konsteiner, kateri pojavljuje pri raznih županstvih in prosi na račun svoje domovinske občine deuarne podpore. Kjer bi se še utegnil pojavit, naj se mu, če ni posebne in nujne potrebe, ne da ničesar, marveč naj se z njim postopa po vlačugarskem zakonu.

Zaprli so v Celju bivšega oberljajanta Gvidona Hofmann, doma iz Rogatca. Ko je Hofmann izgubil svojo oficirsko šaržo, je odšel na Dunaj in se tam preživiljal, kakor je pač vedel in znal, dokler ni bila razglasena mobilizacija. Tedaj je moral pod zastavo kot infanterist, a je kmalu postal feldwebel in je bil v vojni tako močno ranjen, da je bil odpuščen

od vojaške službe. Vrnil se je zopet na Dunaj in je pričel izvrševati razne sleparje. Da bi imel pri tem večji uspeh, si je obesil na prsa veliko in malo srebrno ter bronasto hrabrostno medaljo, dasi mu ta odlikovanja niso bila nikdar pododeljena. Napisled so mu postala na Dunaju tla prevroča in odhitel je v Celje, kjer so ga pa hitro zaprli.

Nesreča. V delavnicih južne železnice v Mariboru se je podel oder pri neki stavbi in se je zidar Person ubil; zidar Kalund a pa je bil težko poškodovan.

Cerkvena tatica. Na Sladki gori pri Smarjah je prijel mežnar postopačinjo Terezo Veit, ko je skušala ukrusti v cerkvi nabiralno pušico. Oddal je tatico orožnikom. Veit je bila isti dan še iz celjskega zapora izpuščena.

Zaprli so pismonošo Antona Goršek v Petrovčah pri Žalcu, ker je poneveril mnogo denaria, ki bi ga imel strankam prinesti.

Rudarska nesreča. V savskem rovu v Trbovljah ponesrečil je delavec Albin Potokar. Odtrgal mu je prate obeh rok in mu razmasnil roke do laktov. Spravili so nesrečenega v bolnišnico.

Tat. V Slov. Gradiču so zaprli poštnega sluga Franca Ferk, ki je poneveril 1190 kron. Tudi lastnega svojega očeta je za več kot 70 kron osleparil.

Otožbo radi velezida je vložilo zagrebško državno pravdovrstvo proti poslancu drž. Srgjanu Budislavjeviču, zdravniku v Sremskih Karlovcih, drž. Lazaru Popoviču, odvetniku v Glini, drž. Milanu Metikošu, profesorju v Žemenu Gjuri Gavriloviču in privataemu uradniku v Sremskih Karlovcih Miljanu Teodoroviču.

Požrešni prekupevalci. List ogrskega poljedelskega ministrstva poroča, da je nek posestnik mlina Bekes zabi prejšnje leto kupil 2000 prešičev za 200 000 krov. Letos jih je prodal za 1.600.000 krov. Ako odtegnemo 800.000 krov prehranjevalnih troškov, zaslужil je ta prekupevalec pri 2000 prešičih več kot pol milijona krov, namreč 600 000 krov.

Sv. Lenart sl. g. Piše se nam: Od strani tukajšnjega c. k. davčnega urada se je takoj z začetkom vojne med z vojnimi doneski podejnjimi ženskami pričelo zbirko v prid „Rdečega križa“. Do konca septembra 1915 se je vposlalo na vojni oskrbovalni urad na Dunaju sveto 3643 krov. V mesecu oktobru t. l. je pokazala ta zbirka uspeh od 380 krov; to sveto se je porabilo za nakup 19 kotljev za čaj za južnozapadno armado. Prireditelj tem tako uspešne zbirke gre pač vsa čast in hvala!

Razpečava riževih otrobov kot krmilo. Izrabljajo sedanje izredne razmere, spravljajo posamezne trgovske tvrdke odpadke riža, „riževi otrobi“, s hvalisanjem kot krmilo v promet. Ker so ti odpadki samo zmlete riževe lupine, ki nimajo nobene vrednosti in jih sploh ni smatrati kot krmilo, je odredilo c. kr. poljedelsko ministrstvo, da se udeleženi krogli pred prodajo tega blaga kot krmilo najnujnejše svarijo.

22 sinov na bojišču. V Ahlbecku na Nemškem (Pomeria) živi kraški mojster Ferdinand Eglinski, ki ima 22 sinov v vojski. Eglinski je sedaj tretjič oženjen in ima vse skupaj 30 otrok. Pri prostemu krača gre čast, da ima, kakor je sedaj neizpobitno dogzano, največje število sinov na bojišču.

Vpklic 42—50 letnih. Prekmurske „Novine“ poročajo iz ne vemo katerega vira, da pred mescem marcem 1916 od 42 do 50 let stari možje, ki so bili spoznani za vojaško službo sposobni, ne bodejo vpklicani.

Oprostitev živinorejcev. Vojno ministerstvo namerava ukreneti vse potrebljeno, da se moški letnikov 1865 do 1872, ki krmijo živino (posestniki in blapci) na kmetskih posestvih, skozi nobene druge moške moći na razpolago, za zimsko dobo 1915/16 oprostijo od črnovojniške službe. Tozadevne prošnje se morajo vložiti pri c. k. okrajnih glavarstvih.

Ovčja volna je vsa zasežena. S 15. novembrom je vsako razpolaganje z zaseženo ovčjo volno prepovedano. Zaloge volne se morajo naznanjati glavarstvu vsakega 1. in 8. v mesecu.

Grozne pečke. Kakor nam poroča avstrijska centrala za olje in maščobo na Dunaju I. Stenberg 8/10, so se strokovnjaki prepricali s posebnimi poskusi, da se še tudi iz plesniških

in črnih tropin lahko s pomočjo rešete dobi grozdne pečke. Ljudstvo je mnenja, da črne in plesniške tropine niso več zaplenjene. To mnenje je napačno. Ljudstvo se torej opozarja na vladno odredbo z dne 14. okt. 1915, katera določa, da se morajo vse grozdne pečke oddati zgornj označeni centrali na Dunaj za ceno 20 vin. 1 kg. Pečke se morajo dodobra posušiti in poslati naravnost omenjeni centrali.

Iz ruskega vjetništva. G. Franc Virant iz Žalcu, ki je služil v ... intr. reg., piše iz Obojana v guberniji Kursk z dne 20. oktobra: „Od 20. aprila naprej sem v službi pri nekem dobrem gospodu, kjer mi ničesar ne primanjkuje. Sem zdrav, le sive lasi sem že dobil. Tukaj je vse mnogo conejše nego pri nas, vendar pa mi primanjkuje denarja, ker nisem do danes nobenega dobil. Konrad Jonke iz Oplotnice dela tukaj kot mlinar in Bernard Lednik iz Arndorfa pri Celju kot tesar; drugi so odkarneški in polski delavci ali pa vozniki. Gre vsem dobro.“

Varujte živali po zimi! Štajersko društvo za varstvo živali (Gradec, Jakominigasse 13) opozarja, da je škodljivo, pustiti konje pri mrzlem vremenu nepokrite na mrzlem stati. Tudi je podkove, zlasti pri mokrem potu, večkrat pojstriti in konjsko opremo v gorkem hlevu shraniti. Ako se daje konjem ledeno mrzlo železje v gobce, se jim prizadene težke bolčine in poškodbe. Železne dele naj se pred rabo v toplo vodo pomoči ali pa s toplo gunjo krepko obriba. To je tudi treba, ako se konje v prostem krmu in se jim želeso iz gobca vzame. — Hlevskaga pes na verigi se mora pred urazom in snegom zadostno varovati; ležišče mora biti čisto in toplo. Bogato krmljenje in vsak dan par u prostega gibanja je za zdravje psa potrebno.

Ogenj v železniškem vagonu. Na postaji v Sevnici je nenadoma nastal ogenj v nekem vagonu, v katerem sta bila tudi dva soda špirita. Delavec, ki je ogenj prvi opazil in ga skusil pogasiti, se je hudo opekel. Vsebina vagona je popolnoma zgorela. V vagonu se je nahajala tudi zapuščina na srbskem bojišču padlega hauptmanna Albina Pero.

V Dravu skočila je v Mariboru 18 letna blagajničarka Adela Zoteli zaradi neke neozdravljive bolezni. Mrlja nesrečnega dekleta še niso našli.

Srbski plen. Nemški generalfeldmaršal von Mackensen je odredil, da pripade ves na Srbskem napravljeni plen, sestavljen iz mnogoštevilnih topov in drugačnega vojnega materijala, skladišč in vagonov, Bolgarji. Kakor poročajo iz Sofije, je izrazil ta ukrep bolgarski javnosti navdušeno hvaležnost.

Srbski državni arhivi. Iz Sofije poročajo, da so se Bolgari v Nišu polstili tudi tamkajšnjih državnih arhivov, v kolikor jih srbska vlada na svojem begu ni mogla vzeti seboj. Tudi privatni arhiv kralja Petra se nabaja baje v bolgarskih rokah. Med dokumenti so našli tudi najnovejši srbsko-vatikanski konkordat.

Cirilica v Bosni. Bosanska vlada je na vse oblasti, vse urade in zavode določila izključno rabo latinice in prepovedala rabo cirilice. V cirilici pisane vloge smejo uradi pač sprejemati, reševati jih pa morajo v latinici. To velja tudi za občinske urade, trgovske in odvetniške zbornice ter podobne korporacije. V šolah je rabiti izključno latinico; samo pri pravoslavnem verouku je še dovoljena cirilica.

Japonci in Formoza. Na podlagi kitajsko-japonske pogodbe iz leta 1895 je pripadel otok Formoza Japonci. Od tedaj skušajo Japonci otok z vsemi sredstvi pojaponiti. Domača prebivalstvo pa se brani in vsled tega imajo Japonci vedno dosti opraviti z vstaši. Glasom uradnih ruskih poročil iz Tokija je bilo ravnotravnkar od 1026 obtoženih Formozanov 505 oseb na smrt obsojenih.

Gospodarske.

Izbube zaradi pregostega nasajevanja sadnih dreves.

Začelo se je jesensko sajenje sadnih dreves in so z dobrim vspembom nadaljevalo cel november — ako bo jesensko vreme nekoliko ugodno.

Na mnogih krajih se sadijo letos vojne rastline in spominske rastline, v spomin na veliki čas svetovne vojne